

Oktober 2020

Boränteråd

Ska vi sluta oroa oss för bostadslånen i pandemitider?

Efter år av diskussioner om hushållens skulder har Finansinspektionen nu tillfälligt slopat amorteringskraven och Riksbanken tycker att nollränta är viktigare än riskerna med skuldökning och prisbubblor. Kan vi därmed sluta oroa oss för lånen? Nej, säger hushållen själva som fortfarande tycker det är viktigt att skuldbördan minskar.

Under lång tid var hushållens skuldsättning en av de verkligt heta frågorna i svensk ekonomi. Att de växande bostadslånen i första hand beror på stigande bostadspriser, som i sin tur eldas på av de senaste årens superlåga räntor, är de flesta överens om. Däremot går åsikterna isär om hur besvärligt läget är. Det ena lägret menar att situationen är allvarlig. Om räntorna stiger eller om ekonomin vänder ner kan hushållen tvingas hårdspara och genom sin minskade konsumtion förvärpa det ekonomiska läget ytterligare. Det andra lägret menar att skulderna i sig inte är något stort problem. Räntorna kommer att vara låga länge, balansräkningarna är starka och det finns inget stöd för att skuldsatta hushåll skulle spara mer i kristider än andra.

Så vem har rätt? Och har skulderna fortsatt att öka eller har de stabiliserats? Svaret beror som vanligt på hur man räknar. Tittar vi på skulderna i kronor och ören så fortsätter de att stiga. I dagsläget uppgår de till ca 5 600 miljarder kronor och de ökar med 5,3 procent om året. Det är en något snabbare ökningstakt än förra året men betydligt långsammare än åren dessförinnan. När man analyserar utvecklingen vill man dock gärna jämföra skulderna med något för att få en tydligare bild. Vanligast hos myndigheterna är att jämföra skulderna med inkomsterna. En sådan jämförelse visar att skulderna som andel av den disponibla inkomsten tog ett skutt uppåt under andra kvartalet i år. Det beror inte på någon större ökning av skulderna, utan på att både kapitalinkomster och i viss mån arbetsinkomster påverkas negativt av Coronapandemin. Tittar vi i stället på hur skulderna utvecklades i förhållande till hushållens tillgångar (t.ex. bostaden, pengar på banken, fonder osv) så minskar den

skuldkvoten och tillgångarna är nästan fem gånger så stora som skulderna. Bilden kring skuldutvecklingen är alltså blandad. Det som däremot är tydligt är att frågan hamnat längre ner på den samhällsekonomiska dagordningen. Nu står de ekonomiska effekterna av pandemin i fokus. Det märks bl.a. genom att Riksbanken spår nollränta i tre år framöver och att Finansinspektion lättat på amorteringskraven för bostadslånen.

När myndigheterna nedprioriterar kampen mot skuldökningen är det lätt att tro att hushållen skulle göra detsamma. Men så verkar det inte vara. Även om en del hushåll ansökt om amorteringsfrihet har en överväldigande majoritet fortsatt att amortera som tidigare. När vi i en undersökning frågade svenska folket om synen på skulderna, tycker fortfarande nästan 8 av 10 att det är viktigt att hushållens skuldsättning minskar och att det ska ske genom amortering. Omkring hälften tycker att amorteringskraven kan skäras för alla lån och ännu fler tycker de kan skäras för de som är högt skuldsatta. Däremot tycker en stor majoritet att t.ex. sänkt bolånetak eller slopade ränteavdrag är dåliga förslag för att minska skulderna.

Jag tycker att alla vi som har bolån bör fortsätta sträva efter minskad skuldsättning, särskilt om lånen är stora i förhållande till inkomsten och bostadens värde. Inte i första hand för samhälls ekonomin, utan av privatekonomiska skäl. Visst känns amorteringarna i månads ekonomin men på sikt ger de både lägre räntekostnader och skapar ekonomisk trygghet och frihet. Det är dock inte detsamma som att amorteringarna måste ske till varje pris. Har du drabbats ekonomiskt av pandemin och har det tufft att få månadens pengar att räcka, är det rätt att använda den tillfälliga möjligheten till amorteringsfrihet som nu finns. När läget stabiliserats och du åter har normala inkomster återgår du till en hälsosam mix av amorteringar och ett friare sparande som är mer lättillgängligt. Så tryggar du ekonomin på längre sikt samtidigt som du klarar ut ett tufft läge här och nu.

Jens Magnusson
Privatekonom